

NOTATKI — NOTES

Grzegorz Lorek, Adam Stankowski

GNIAZDO BIAŁORZYTKI (OENANTHE OENANTHE) POD PODKŁADEM NA CZYNNYM TORZE KOLEJOWYM **Wheatear (*Oenanthe oenanthe*) nest under a sleeper in active railway track**

W roku 1993 obserwowaliśmy lęg białorzytki *Oenanthe oenanthe* w nietypowym miejscu. 20 kwietnia na torowisku linii kolejowej Leszno-Krotoszyn, na 198,7 km, w granicach administracyjnych miasta Krobia (woj. leszczyńskie) stwierdzono parę białorzytek. 1 czerwca znaleziono gniazdo z 4 pisklętami. Gniazdo znajdowało się pod podkładem wykonanym ze zbrojonego betonu, podtrzymującym szyny toru kolejowego czynnego całą dobę przez cały rok. Torem tym przejeżdżało codziennie około 40 pociągów pasażerskich i towarowych oraz inne pojazdy (dreżyny, podnośniki torowe itp.). Wnęka na gniazdo powstała wskutek osunięcia się tłucznia z torowiska. Do gniazda, z boku nasypu (z kierunku WSW) prowadził tunel o długości 0,4 m.

19 czerwca wszystkie pisklęta opuściły gniazdo. 20 czerwca, jedno z piskląt zostało zabite w odległości około 10 m od gniazda przez przejeżdżający pociąg. Niestety nie udało się ustalić czy ptaki wysiadywały jaja i ogrzewały pisklęta również podczas przejazdów pociągów nad gniazdem.

Białorzytki gnieździły się w tym samym miejscu prawdopodobnie już w 1992 roku. Przez cały kwiecień i maj obserwowano w tym miejscu zaniepokojoną parę ptaków, a w czerwcu obserwowano parę z podlotami. Gniazda nie znaleziono, nie przeszukiwano jednak torowiska.

O gniazdowaniu białorzytki na obrzeżach torów kolejowych donosili również Tietz (1978), Havlin (1987) i Górski (1988). O kolizjach tego gatunku z pociągami donosiliśmy we wcześniejszej publikacji (Lorek, Stankowski 1991).

Liczne doniesienia dotyczące nietypowej lokalizacji gniazd białorzytek (Iost 1960, Gatter 1961, Lewartowski 1968, Lorek 1989) wskazują na bardzo szeroki zakres tolerancji ekologicznej tego gatunku odnośnie wyboru miejsca na gniazdo. Gniazdowanie w tak ekstremalnych warunkach może być również adaptacją antydrapieżniczą.

L I T E R A T U R A

- GATTER W. 1961. Brut des Steinschmätzers *Oenanthe oenanthe* an einem Wohnhaus. Orn. Mitt. 13: 193—194.
- GÓRSKI W. 1988. Ptaki gniazdujące w krajobrazie rolniczym Wysoczyzny Damnickiej (NW Polska). Acta Orn. 24: 29—61.
- HAVLIN J. 1987. On the importance of railway lines for the life of avifauna in agrocenoses. Folia Zool. 36: 345—358.
- IOST O. 1960. Steinschmätzer *Oenanthe oenanthe* brütet in Wohnhaus. Orn. Mitt. 12: 10—11.
- LEWARTOWSKI Z. 1968. Gnieźdzenie się białorzytki *Oenanthe oenanthe* L. w norze brzegówki *Riparia riparia* (L.). Not. Orn. 9: 43.
- LOREK G. 1989. Niezwykła lokalizacja gniazd białorzytki *Oenanthe oenanthe*. Not. Orn. 30: 104—106.
- LOREK G., STANKOWSKI A. 1991. Śmiertelność ptaków na torach kolejowych w Polsce. Not. Orn. 32: 5—26.
- TIETZ M. 1978. Der Bahndamn und seine Vögel. Falke 25: 365—369.

Mirosław Jurczyszyn

OBSERWACJA MROCZKA POSREBRZANEGO (VESPERTILIO MURINUS) ZIMUJĄCEGO W POZNANIU **Observation of parti-colored bat (*Vespertilio murinus*) in Poznań**

Mroczek posrebrzany występuje w Polsce na zachodnim skraju swego zasięgu (Stebbing, Griffith 1986) i uznawany jest u nas za rzadkiego nietoperza (Wołoszyn 1992). Gatunek ten był już kiedyś podawany z terenu Poznania przez Bogdanowicza i Urbańczyka (1983), jednakże autorzy uzyskali informację od osoby trzeciej bez podania dokładnego miejsca obserwacji.